

Duizend korte columns

Martin de Jong

Duizend korte columns

2015

www.buisdorp.com
Een Buisdorps Boek

Eerder verschenen
Zoute griotten speciaal
Tijd voor stampij
De mooiste dag tot nu toe
Literaire giller
Sabbatical

In voorbereiding
Radio Buisdorp (radioscripts)
Livia (roman)
Aan de hand en andere aandoeningen (verhalen)
Berichten uit Buisdorp (roman)
Soep (roman)
Zie voor voorlopige voorpublicaties www.buisdorp.com

Copyright © 2015 Martin de Jong
Omslagillustratie © 2015 Irene Mulder / LGB produkties /
www.irenemulder.nl
Vormgeving binnenwerk Martin de Jong
Auteursfoto Esther Lammers

ISBN 9789462544116
NUR 301

Inhoud

Tweeduizend woorden vooraf 7

2006 13

2007 69

2008 137

2009 198

2010 267

2011 331

2012 390

Tweeduizend woorden vooraf*

Het is maar dat men het weet: nieuwe media zijn beperkt houdbaar. Anderhalf jaar geleden wilde ik de eigenaardige komedie *Casino Royale* (David Niven als James Bond, Woody Allen als Jimmy Bond, dat geeft wel een idee) weer eens zien. Dat feest ging niet door: de laser kon de dvd niet lezen, zo bleek uit de foutmelding die in plaats van de film in beeld kwam. Ik had de dvd naar schatting in 2002 gekocht, er niet vaker dan drie keer naar gekeken, de schijf altijd behoedzaam behandeld (geen vingerafdrukken erop!) en opgeborgen op een plek waar vocht noch vuil toegang had. Een met evenveel zorg behandelde videoband uit 1982 (de tijd dat een onbespeelde drie-uursband f 37,50 kostte) kan nog bekeken worden.

Bij een fotospecialist kocht ik in 2011 een batterij voor mijn spiegelreflexcamera. We kwamen te spreken over digitale toestellen, die toen al gemeengoed waren. De bestanden waarin foto's van de eerste generatie digitale camera's waren opgeslagen kreeg je niet meer geopend, aldus de fotospecialist. Nieuwe technieken, nieuwe opslagmethodieken. Omdat mijn vader, die zelf ontwikkelde en afdrukte, de negatieven zorgvuldig bewaarde, kan ik foto's die een halve eeuw geleden gemaakt zijn morgen bijbestellen.

Er zijn mensen die e-books verkiezen boven echte boeken. Zelf heb ik liever boekenplanken aan de muur dan schilderijen. (Zij die bij het e-book zweren zien op hun beurt liever 3D-afbeeldingen van schilderijen op hun tablet dan die schilderijen in een museum. Zo heeft iedereen wat.) Maar waar het om gaat: hoe lang zal er plezier beleefd kunnen worden aan een e-reader en de e-books die daarin ondergebracht zijn?

Een e-reader is een apparaat en apparaten gaan kapot. Er komen (reken maar van yes) andere vormen van dataopslag en

weet ik veel – en daar zit je dan met je onleesbaar geworden e-books in een reader die het niet meer wil doen. Van de duizenden e-books die je op je kapotte reader had gezet had je op je pc een back-up maar die pc is jaren geleden gecrasht en als dat crashen nog moet plaatsvinden kan je er met geen mogelijkheid de e-bookbestanden op terugvinden. En mocht dat onverhoopt lukken: hoe ging kopiëren naar de reader ook alweer? Ach, hoe vaak kwam het ervan, een e-book lezen, laat staan duizenden. (Druk, druk, druk.)

Toen de roman *Tijd voor stampij* zich in de fase van drukproef bevond heb ik overwogen voorin toe te voegen: *Ter nagedachtenis aan Hyves*. Want Hyves speelde in het boek een rol en zou weldra opgeheven worden, of veranderen in een platform voor online spelletjes of iets dergelijks. Een ooit zeer populair nieuw medium werd daar zomaar ongedaan gemaakt omdat wie met zijn tijd mee bleefde te gaan was overgestapt naar concurrent Facebook.

Eerder al was een ander ongelooflijk populair nieuw medium zoef verdwenen: Weblog.nl, aanvankelijk Web-log.nl geheten. Zo'n vierhonderdduizend Nederlanders hadden bij Weblog.nl een weblog aangemaakt. Zelf begon ik in 2005 met bloggen, opgejut door kompaan Hannesz, die er triomfen mee vierde (zijn weblog trok zoveel bezoekers dat hij ermee in een hitlijst belandde). Aanvankelijk zette ik er incidenteel een tekst op, later hakte ik hele manuscripten in stukken en vergastte de lezers zo op feuilletons.

Toentertijd kwam er een melding als iemand een blog geplaatst had en trok je daar op die manier de aandacht mee. Soms had ik wel tachtig bezoekers per dag en als er een feuilleton liep kwamen die de volgende dag terug om te lezen hoe het verder ging. Maar zoals dat gaat met dat soort nieuwe media: de opzet ervan veranderde, nieuwe blogs kwamen niet meer bij iedereen in beeld en mijn aantal bezoekers nam schrikbarend af.

In 2011 vond er een migratie plaats van Weblog.nl die als goed nieuws gebracht werd maar ertoe leidde dat er maandenlang

niet geblogd kon worden. Er kwam geloof ik ook nog een nieuwe eigenaar, die op den duur de stekker eruit trok. De honderdduizenden die jarenlang teksten geplaatst hadden waren die teksten kwijt, als ze ze niet opgeslagen hadden. Uiteraard had ik zelf alles bewaard en als een bevriende en/of dierbare mogendheid een bericht had geplaatst dat me beviel had ik dat geprint en die prints heb ik nog opgestapeld liggen, terwijl de auteur (m/v) van die teksten ze zelf mogelijk niet meer in bezit heeft.

Toen mijn weblog nog going strong was illustreerde ik de blogs wel met foto's die ik naar het weblog oplaadde vanaf een plek bij MSN Groups. MSN Groups werd op een gegeven moment om de een of andere reden opgeheven, waardoor alle illustraties van mijn weblog verdwenen en er op de plek waar ze gezeten hadden een blokje met een kruis erin te zien was.

Samen met Hannez en Esther had ik bij Radio West een aantal uitzendingen van *Hot Talk* gevuld met humoristische monologen en dialogen over Buisdorp, gelardeerd met muziek. Er werd destijds (dat gebeurt misschien nog steeds) op Radio West aan hoorspelen gedaan. Ik kwam in contact met een dame die daar leiding aan gaf – ik meen dat ze van de *Hot Talk*-supervisor vernomen had dat wij iets op het gebied van hoorspel deden. Dat deden we niet maar door het gelegde contact kon het gebeuren dat er op de website van Omroep West een plek werd ingericht voor Buisdorp waar onze radio-uitzendingen beluisterd konden worden en waar van de makers een foto afgebeeld was en ik weet niet meer wat nog meer allemaal. Dat zag er erg mooi uit en het bleef er een jaar of zo erg mooi uitzien maar toen moet iemand die het helaas voor het zeggen had gedacht hebben: weg ermee – en weg was onze Buisdorpplek.

In maart 2009 kreeg ik op mijn werkplek bezoek van de beheerder/hoofdredacteur van Literatuurplein en een andere collega die hiërarchisch vooraanstaand gepositioneerd was. Wat wilde men en het geval? Literatuurplein stond op het punt ingrijpend gerenoveerd te worden en zou onder meer worden

verrijkt met een Marktpllein waarop uitgevers en aspirant-schrijvers hun waren konden aanbieden. Ik was in 2009 allang geen aspirant-schrijver meer maar dat nam niet weg dat ik de hooggeplaatste heren een groot genoeg zou doen met enige content waarmee zij bij de presentatie van het opgekalefaterde Literatuurplein goede sier zouden kunnen maken.

Enfin, ik meen de volgende dag al leverde ik de gevraagde content aan: een auteursfoto, personalia, toelichting op Buisdorp, links naar onze plek bij Omroep West, het draaiboek/script van een uitzending en voorpublicaties van onder meer geheel de roman *Literaire giller*. Een extern ingehuurd iemand die daar beroepsmatig bedreven in was is zich vervolgens enorm gaan inspannen om dat allemaal fraai in beeld te brengen, en het kwam ook fraai in beeld, ik kan niet anders zeggen.

Er werd nogal wat tamtam gemaakt rond het opgekalefaterde Literatuurplein en de marktkramen die je kon aanvragen, in de meer dan vijf jaar sindsdien is er welgeteld slechts één kraam van een aspirant-schrijver bijgekomen. Zoals dat pleegt te gaan kreeg Literatuurplein nog een keer een opknopbeurt en tegenwoordig (op het moment dat ik dit schrijf althans) leidt de link naar het Marktpllein op Literatuurplein een goeddeels verborgen bestaan: je moet helemaal naar beneden scrollen om die link daar tussen de kleine letters op te merken en krijgt dan ook het idee dat ze er bij Literatuurplein niet meer zo de aandacht op willen vestigen. (Desondanks kun je nog steeds een kraam aanvragen, ik weet niet wat er gebeurt als je dat doet.)

Omdat ik het op zeker moment geen goed idee meer vond dat een heel manuscript van mij tot aan het einde der tijden (en misschien nog wel langer ook) via die marktkraam gelezen kon worden, zeker niet als het voor het einde der tijden uitgegeven werd, informeerde ik per mail bij de beheerder/hoofdredacteur (die geen collega meer was) naar het wachtwoord dat gebruikt was voor het plaatsen van de teksten op ISSUU, zodat ik die teksten desgewenst kon aanpassen of als ik het op mijn heupen kreeg zelfs elimineren. Op mijn mail kwam geen reactie, later kwam die wel toen ik omdat ik aan de kraam veranderingen wilde aanbrengen verzocht om marktkraaminloggegevens.

Het aanbrengen van veranderingen was nogal nodig want er waren niet veel links meer die werkten: die naar onze plek op Radio West liep dood, de aan Buisdorp gewijde plekken bij Web-log.nl, Hyves en Punt.nl (ik blogde op meerdere fronten) waren opgehouden te bestaan. Dankzij de verkregen inloggegevens zou ik doodlopende links kunnen verwijderen en teksten aanpassen – maar toen ik op het punt stond dat te gaan doen dacht ik: waarom zou ik die moeite nemen? In al die jaren dat ik de marktkraam ‘beheerde’ had ik er niet eenmaal een reactie op ontvangen. Er was geen mens die er ging kijken, ik moest gewoon de natuur haar gang laten gaan, dan hield die marktkraam vanzelf op te bestaan.

Het was eind 2005 en ik had het voornemen om vanaf januari 2006 aan de roman *Sabbatical* te gaan werken. Daar kwam nog een voornemen bij: op Web-log.nl dagelijks over het schrijven schrijven. Concreet zou het moeten gaan om een tekst van precies honderdvijftig woorden – of eigenlijk waren het er (inclusief datering) honderdachtendertig want het zou elke keer onder de kop *Sabbatical in Progress* van start gaan met de inleidende en toelichtende zin ‘Een dagelijkse Real Life Blog over het schrijven van de roman *Sabbatical*’.

Voor een schrijver is zoiets aantrekkelijk en vooral nuttig om te doen: het brengt je discipline bij (elke dag een tekst schrijven) en het is een goede oefening om elke tekst exact honderdachtendertig woorden te laten zijn (ik ontwikkelde een timmermansoog waardoor ik soms zonder te hoeven schrappen of toevoegen als vanzelf op honderdachtendertig woorden uitkwam). Omdat ik niet elke dag aan de roman schreef (en ook omdat daar niet elke keer wat over te zeggen viel) kwamen er al snel ook andere onderwerpen aan bod en werd het een rubriek zoals ik die bij de aanvang ervan niet had voorzien en die me als gegoten bleek te zitten.

In de periode 1 januari 2006 – 2 mei 2012 schreef ik tweeëntwintighonderdzesentwintig columns. Dat het er niet meer waren en dat ze niet nog steeds elke dag geschreven worden komt door Weblog.nl. In het najaar van 2011 maakte de eerdergenoemde migratie dat er een blogloos tijdperk aanbrak. Ik ging gewoon door met het dagelijkse schrijven van de teksten

maar daar ging op den duur de lol af, zodat november van dat jaar een paar hiaten vertoonde en er in december slechts twee columns geschreven werden.

Weblog.nl was na de migratie weer bruikbaar en blogbaar geworden maar de indeling ervan was veranderd en ik had het idee dat ik niet bij machte was de dagelijkse tekst in beeld te krijgen zoals die voorheen in beeld geweest was. In afwachting van het moment dat ik zoiets voor elkaar zou kunnen krijgen ging ik door met de rubriek – maar geen van de vijfenzeventig afleveringen uit 2012 werd ooit op het weblog gepubliceerd, ze konden pas in 2013 gelezen worden, toen ze een plek hadden gekregen op Buisdorp.com waar ik eigenhandig de scepter zwaai en erop kan toezien dat er geen gekkigheid plaatsvindt en waar een migratieverbod van kracht is.

Ten behoeve van onderhavige uitgave werden duizend columns geselecteerd. Ze gaan over het schrijven, over wat me in de media opviel, familieomstandigheden, grootscheepse woningrenovaties – op den duur werd het zeg maar een soort *totaal-columnisme*. Diverse onderwerpen keren bij wijze van rode draad regelmatig terug. Vrolijkheid overheerst gelukkig maar de dood is ook een vaste gast: drie katten door ouderdom dood, moeder door ouderdom dood, buurman door ouderdom dood, vriendin door eigen hand dood – en ook buiten familie-, vrienden-, burenen- en dierenkring werd er lustig op los gestorven: Gerard Reve, Jan Wolkers, Harry Mulisch, Hugo Claus, Simon Vinkenoog. (Als je dat zo leest vraag je je af hoe ze het in hun hoofd haalden schrijver te worden.)

Wie na het lezen van de duizend korte columns nog trek heeft kan online de overige twaalfhonderdzesentwintig afleveringen lezen, ze staan op Buisdorp.com. Nog wel.

Den Haag, 1 januari 2015

* Inclusief deze (en deze)

01-01-06. De hele maand januari heb ik vrij – te kort om te spreken van een sabbatical maar hopelijk lang genoeg om de basis te leggen voor een roman: schema maken, aantekeningen uitwerken, eerste (handschrift)versie. *Sabbatical* wordt een roman in drie delen. Het eerste deel speelt tijdens een schoolreünie die de held met tegenzin bijwoont, het middendeel is een flashback, het laatste deel volgt op het eerste. Popmuziek speelt een belangrijke rol. *Sabbatical* gaat vooraf aan de roman *Livia*, waarvan het eerste hoofdstuk te lezen is op www.buisdorp.com. Daarna volgt *Monarchie*, dat alleen nog in mijn hoofd bestaat. Omdat het vandaag 1 januari is en er veel tijd gaat zitten in het uitwisselen van de ‘beste’ wensen (wat zijn ‘beste’ wensen eigenlijk? Zouden er ook ‘betere’ wensen bestaan die iets minder ‘goed’ zijn?) wil ik het hierbij laten. Insgelijks!

03-01-06. Er is nog lang geen sprake van een schrijfritme. 's Morgens om kwart over elf wakker worden, zo halftwaalf ontbijtkoffie drinken annex mail controleren – voor mijn gevoel is de dag dan alweer bijna om. Werken aan *Sabbatical* doe ik niet met een schone lei: vorig jaar heb ik op 23 en 24 juli in totaal maar liefst 1 uur en 40 minuten aan het eerste hoofdstuk gewerkt en zes pagina's handschrift geproduceerd. Ik hield er daarna niet mee op uit gebrek aan inspiratie maar omdat er andersoortige schrijverij tussendoor gefietst kwam die voorrang had: een essay over Remco Campert, een script voor een *Hot Talk*uitzending en weblogteksten. Vandaag zien of ik wijs kan worden uit de destijdse aantekeningen: een schrift waarin ik deels onbegrijpelijke invallen heb genoteerd als ‘vrouwen praten in bioscoop’ en ‘brief vertaald leraar Duits’.

06-01-06. Eindelijk op gang gekomen en mezelf kennende ben ik over een paar dagen niet meer tegen te houden. Een eerste versie schrijf ik nog altijd met de vulpen in een A4-schrift

(merk Atoma, een Vlaamse firma: ‘The original since 1948’). Zo’n eerste versie lijkt vergeleken met het eindresultaat nergens naar maar is een nuttige basis. Voor de tweede versie zet ik de pc aan. Al overtypende breng ik verbeteringen aan, voeg ik dingen toe en schrap ik overbodigheden. Ik had vorig jaar al een aantal pagina’s *Sabbatical* in handschrift geschreven. Het zou niet meegevallen zijn om verder te gaan waar ik gebleven was en daarom besloot ik het geschrevene eerst over te typen. Daardoor raakte ik weer in het verhaal en was het me duidelijk welke kant het op moest gaan. En nu mag de vulpen weer.

07-01-06. Voordat je aan een boek begint denk je na over de structuur. Niet alleen de inhoud en de synopsis houden je bezig, ook zaken als: ik-vorm versus hij-vorm, tegenwoordige tijd of verleden tijd et cetera enzovoort. In dit geval heb ik gekozen voor de ik-vorm. De gebeurtenissen worden door de ogen van hoofdpersoon Tom Veers gezien en door hem gekleurd – dat komt me beter uit dan de afstandelijker hij-vorm. Omdat het lange middendeel een flashback is, is de verleiding groot om voor het eerste en chronologisch daarop aansluitende derde deel de tegenwoordige tijd te gebruiken maar die is minder plausibel dan de verleden tijd. Het is aannemelijker dat een romanfiguur terugkijkt op gebeurtenissen dan dat hij rechtstreeks verslag doet van wat er op dat moment gebeurt – dus niet ‘Ik neem een biertje’ maar ‘Ik nam een biertje.’

08-01-06. Het was wonderlijk, hoe moeiteloos ik op 6 januari verderging waar ik op 24 juli 2005 gebleven was. Maar zo gaat het als je het verhaal in je hoofd hebt zitten. Het gebeurt ook wel dat me wat te binnen schiet en dat ik het opschrijf om het niet te vergeten. In plaats van het te vergeten raak ik het papiertje kwijt. Na verloop van tijd komt het papiertje weer boven water en daarop staat dan exact wat ik gelukkig onthouden had. Het schrijven ging zo vlot, dat ik mezelf een vrije zaterdag gunde. Ik reed naar Amsterdam om twee cd’s op te halen en bij Waterstone’s kortingsbonnen te verzilveren. En om een boterkoek te kopen. Daar kwam op de terugweg nog

een Chinese afhaalmaaltijd bij. Je moet jezelf af en toe een cadeautje geven, als schrijver.

09-01-06. De eerste versie van het eerste van drie hoofdstukken is voltooid: 4979 woorden. (Het eerste hoofdstuk is een soort ouverture, de andere zullen langer zijn.) Het schrijven ging vlot, maar zoals meestal zal er flink geschaafd moeten worden voordat het resultaat naar wens is. Origineel zijn valt niet mee. Op de reünie wordt er opgetreden door een herenigd schoolbandje. Na de pauze brengen ze funk- en soulrepertoire en daarom wilde ik ze de Funkateers noemen. Bestond die naam al? Op Google het woord ingetikt, en jawel, Funkateers bestond. Dat gold ook voor Funkmeesters, Motherfunkers en nog een paar namen. Ik kwam vervolgens op Funkathletics, maar dat beviel me om de een of andere reden niet. Uiteindelijk vond ik een naam voor de groep – maar die noem ik niet, anders staat-ie straks net als de andere op Google.

11-01-06. Ben nog steeds bezig met schaven aan het eerste hoofdstuk, dat momenteel 5341 woorden telt. Het is bij het nalezen soms ontmoedigend om de fouten te zien die je de vorige keer niet in de gaten had gehad. Een bijvoeglijk naamwoord dat je kort na elkaar twee keer gebruikt had. Tikfouten die je al veel eerder in de gaten had moeten hebben. Een grap die bij nader inzien te flauw is, een grap die eigenlijk best wel wat flauwer mag zijn. Een dialoog die aan duidelijkheid wint door nog een keer aan te geven wie het woord voert ('zei hij/zij?'). En had ik wel de juiste namen gekozen? Met de achternamen zat het wel goed (Veers, Van Ol, Moriaan, Banko) maar er waren alledaagse voornamen bij die kennissen ook hebben en die ik dus maar vervangen heb.

12-01-06. Ook woensdag voornamelijk met het eerste hoofdstuk bezig geweest. Het telt nu 5435 woorden, het gevolg van niet alleen toevoegen maar ook van schrappen. Voorts gedurig gedubd: moest ik na het min of meer voltooiën van het eerste hoofdstuk verdergaan met het tweede hoofdstuk? Dat is een lange flashback waarin de gebeurtenissen die uitmondten in het eerste hoofdstuk beschreven worden. Ik vond het bij nader

nadenken beter om door te gaan met het derde hoofdstuk, dat chronologisch op het eerste aansluit. Ik had al er al de nodige aantekeningen voor gemaakt en had het verhaalverloop ook in mijn hoofd zitten maar zal toch wel even bezig zijn met de synopsis, vermoed ik. De donderdag is daar een goede dag voor, na het sporten. Woensdag had de concentratie ernstig te lijden van de gearriveerde voorlopige aanslag over 2006.

27-01-06. Eerst dit. Woensdagavond kwart voor twaalf de net ingeschonken Senseo neergezet en op de openknop van de dvd-speler gedrukt. Lade schoof open en duwde kop Senseo voor zich uit – over mijn bed heen. Complete hete Senseo in matras! Van schrik pas om kwart voor vier gaan slapen. Donderdagmiddag bij fitness eerste poging roeirace gedaan. Twee kilometer geroeid in 10 minuut 29, kan sneller (want ik had al 40 minuten gefietst en gehold). Vond dat ik rust verdiend had en ging een Visconti kijken in plaats van te gaan schrijven. De avond was voor Deep Purple en ik voelde me weer helemaal 1972. *Space Truckin'*, *Highway Star*, *Lazy*, *Smoke on the Water* – bekend van de loeimooie dubbelelpee *Made in Japan*. Het luide geluid was voelbaar. De toetsenist verwerkte *Tulpen uit Amsterdam* in zijn solo! Vandaag 250ste verjaardag Mozart.

29-01-06. Zo verlummel je je tijd, zo gaat het ineens als de brandweer. Zaterdagavond eindelijk verder gaan schrijven, en tussen 20.00 en 22.15 uur 8½ pagina's A4-formaat gevuld. Ik verwacht dat ik zondagavond de handschriftversie van het derde hoofdstuk af heb (maar dan moeten de mouwen wel opgestroopt blijven). Wat er dan in handschrift staat is natuurlijk nog ondermaats: het is eigenlijk een omvangrijke synopsis – voordat het naar wens is moet er veel geschaafd, geschraapt en aangevuld worden. Overigens heeft mijn manier van schrijven wel wat weg van de bezigheden van een kok die op zoek is naar ingrediënten die bij de maaltijd passen. Ik spreek naar dingen die in het verhaal op hun plaats zijn, specerijen die het verteerbarder maken. Zo is Deep Purple er ineens in terechtgekomen, evenals de televisieserie *Please Sir!* uit de jaren zeventig.

02-02-06. Nadat ik de tekst op het scherm verschillende keren aandachtig en zorgvuldig bekeken had dacht ik dat die wel in orde was, en printte de beide hoofdstukken. 12-punts Times New Roman, prettig om de 14.683 woorden zo op 28 geprinte pagina's te lezen. Maar ook een beetje ontluisterend want ondanks mijn aandachtige en zorgvuldige beturing van het beeldscherm bracht ik op de print zowat tachtig verbeteringen aan. Een enkele stilistische verbetering, maar ook de banale correctie van een onbenullig foutje. Zouden er schrijvers zijn die alleen op de pc werken? Gerard Reve liet zijn handschrift overtypen, Dostojevski dicteerde zijn laatste werken. Als je je woorden in een andere vorm (print in plaats van scherm) onder ogen krijgt blijkt er het een en ander aan te schorten. En het was pas de eerste keer dat ik ze doorlas.

08-02-06. Ik herinner me dat ik hard moest lachen toen ik ergens las dat iemand een reisbeurs had weten los te peuteren om in een ver land research te gaan doen voor een roman die hij in dat land wilde laten spelen. Degenen die zo'n reisbeurs toekennen weten kennelijk niet dat je via het internet alle mogelijke informatie over elk land kunt krijgen – misschien denken ze dat je er geweest moet zijn om erover te kunnen meepraten. Zou ik in aanmerking komen voor een reisbeurs naar Buisdorp? Die gemeente zit in mijn hoofd, daar heb ik geen reisbeurs voor nodig. Maar research is soms onvermijdelijk. Daarom maandagavond naar *Poltergeist* gekeken. In het eerste hoofdstuk herinnert Tom zich dat er in die film een indiaans kerkhof onder het zwembad ligt. Ik moest controleren of dat zo was – en jawel.

13-02-06. Een klasgenote zei ooit: 'Vergissen is dagelijks.' Dat was een wijze verspreking. Ik zette de tv aan en las op RTL-Teletekst: 'Deetman en Cohen waren hooligans.' Wie had dat achter deze ogenschijnlijk beschaafde heren gezocht? Deetman sprak als hij niet bij de les was hoorbaar plathaags, maar een verleden als hooligan... Ik las de kop nog een keer en ditmaal stond er: 'Deetman en Cohen weren hooligans.' Ik keek naar *Melissa and Melinda* van Woody Allen. In de ene verhaallijn is Melinda de hoofdpersoon. Maar de hoofdpersoon in de andere

verhaallijn heette ook Melinda. Waar bleef die Melissa nou? Met nog een kwartier film te gaan pakte ik de dvd-doos erbij en zag toen pas dat de film *Melinda and Melinda* heette. Ik had nog een naam nodig voor een personage in *Sabbatical*. Het werd uiteraard Melissa.

15-02-06. Valentijnsdag werd een fiasco. Vorig jaar verstrekte een nabije frituurboer gratis patat, dus ik was er dit jaar weer als de kippen bij. ‘Dat is 1,70,’ zei hij – alleen de tweede portie was gratis! ‘Dan krijg ik er een tweede portie bij?’ ‘Ja, als u iemand had meegenomen.’ En toen had ik het wel gehad met Valentijnsdag. Enfin. Voor de aardigheid (en vanwege de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen) van een fragment uit het onvoltooide manuscript *Berichten uit Buisdorp* een blog gemaakt (*Stemadvies*). Dat manuscript was bijna af maar ik heb er passages uitgelicht voor *Hot Talk*uitzendingen op Radio West (zie de betreffende blogs). Wat er nog in het manuscript zit zal flink omgeploegd en aangevuld moeten worden. Encore enfin. Woensdag reis ik voor een reportage naar een hooivorkgehucht waar mensen uit de grote stad waarschijnlijk nog ritueel geofferd worden.

17-02-06. Gesport, cd’s gekocht (*The Very Best of Dusty Springfield* en *Tony Bennett sings Ellington Hot & Cool*) en dvd’s gezien (het tweedelige epos *Jean de Florette / Manon des Sources*, met Gérard Depardieu en Yves Montand – verpletterend betoverend). Ondanks dit alles even met schrijven bezig geweest. Ik had uit het manuscript *Berichten uit Buisdorp* een fragment gelicht en tot een blog bewerkt (*Stemadvies*). Op het idee gekomen er een *Verkiezings-feuilleton* van te maken dat tot een dag na de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen dagelijks op dit weblog te lezen zal zijn. De roman heeft twee verhaallijnen: de ene betreft de viering van het 750-jarig bestaan van Buisdorp, de andere de gelijktijdige gemeenteraadsverkiezingen. Ik heb achttien scènes voor het weblog uitgekozen, misschien dat ik van de jubileumpassages ook blogs maak. Maar voor het zover is moeten de schouders onder *Sabbatical*.

18-02-06. In het derde hoofdstuk/deel koopt Tom Veers op zeker moment een huis en is een paar maanden bezig met het opknappen, inrichten et cetera. Zo'n passage kun je natuurlijk van de grond af opbouwen maar ik had nog wat liggen. Toen ik op 4 mei 1994 te horen kreeg dat ik in aanmerking kwam voor de huurwoning waar ik dit nu typ, begon ik met het bijhouden van een verhuisdagboek op de pc, *Verhuisberichten* genaamd. Daarin wordt t/m 24 juli 1994 verslag gedaan van mijn eigen onbeholpen opknop- en inrichtbezigheden. Ik heb de tekst gistermiddag opgesnord (ik ben mijn eigen archivaris), het zijn 27.266 woorden. Zal de *Verhuisberichten* binnenkort printen en zien of er wat bruikbaar bij zit voor opname in *Sabbatical*. Wie weet bevalt de tekst me zo dat ik er mettertijd een *Verhuisberichtenfeuilleton* van maak.

21-02-06. Het *Verkiezingsfeuilleton* (zie de voorafgaande blog) is vandaag officieel van start gegaan: t/m 8 maart (*the day after*) zal er dagelijks bericht worden over de verkiezingscampagne in Buisdorp en de grimmige strijd om de kiezersgunst tussen de Partij van de Waarheid (die geleid wordt door het gerenommeerde adviesbureau Jansen de Vries en door lijsttrekker Roelof Klaroen) en het Volksdemocratisch Landsbelang (met als adellijke voorman mr. Wijnand Dommes de Gil). Maar hoe leuk je het ook probeert te maken: met zo'n feuilleton leg je het natuurlijk af tegen de dagelijkse werkelijkheid. Terwijl ik dit schrijf is het Journaal gaande en daarin geeft de paljas Gerrit Zalm toe dat hij onzin uitgebraamd heeft voor wat betreft zijn oproep tot burgerlijke ongehoorzaamheid inzake de OZB. Lang geleden zei Frank Zappa het al: *Politics is the entertainment branch of the industry*.

22-02-06. Origineel zijn, daar is geen beginnen aan. Een *Verkiezingsfeuilleton* is eerder vertoond. In 1977 bracht *de Volkskrant* er een over de KLAP, de Konfessioneel-Liberale Arbeiders Partij. Ik vond de gekopieerde afleveringen terug, het zijn 21 memorandums van campagneleider mr. Herbert W. Fhijnbeen aan de voorzitter van de KLAP, het partijbureau, het Bureau voor Psychomarktanalyse, Het Feministisch Vrouwenverbond (had dat in 1977 niet Feministies moeten zijn?) en

andere curieuze geadresseerden. Boven elk komisch memorandum een afbeelding van de campagneleider in een treffende pose, zoals een beklemmende imitatie van de blotetandenlach van Jimmy Carter. Origineel zijn? Uit het eerste memorandum: ‘het doet er niet toe of je toiletpapier verkoopt of een politieke partij moet slijten’. Zat dat in mijn onderbewuste toen ik campagneleider Boraal liet opmerken dat er geen verschil is tussen soep of politiek aan de man brengen?

23-02-06. Me een uurtje verdiept in het manuscript *Verhuisberichten*, waarvan ik mogelijk een deel gebruik voor *Sabbatical*. De tekst, die ik twaalf jaar geleden schreef, viel me mee – maar het is te vrolijk voor onbewerkte opname in de roman. Daar waar fragmenten in het derde hoofdstuk/deel zouden moeten komen is, na de voorafgaande narigheid, vrolijkheid wel op zijn plaats, maar met mate. Bij het lezen stonden de beschreven gebeurtenissen me weer helder voor de geest – wat een gesjouw met dozen vol boeken en platen en videobanden en cd’s! Ik had in de nieuwe woning aanvankelijk een centerfoldachtige blonde buurvrouw die van bluesmuziek hield, Trea geheten. Ik kwam ook namen tegen waarbij de persoon me niets meer zei. Eliane was pannenkoeken aan het bakken toen ik haar een keer opzocht, samen met Janine. Wie was Janine? En Poolse Ada?

24-02-06. Van werken aan de roman is een poosje niets gekomen maar dat geeft niet: tegen de tijd dat ik ermee verderga sta ik er des te frisser tegenover. En bovendien: dat ik niet daadwerkelijk een vulpen vasthoud wil niet zeggen dat het creatieve proces tot stilstand gekomen is. Zo schoot me tijdens een aerobicsles de woonplaats van een personage te binnen: Fuuss – gewoon terwijl we bezig waren met de mambo en de cha cha cha en ik in de gaten moest houden dat ik de goede kant op ging. Geschreven is er overigens wel: ik heb de komende twaalf afleveringen van het *Verkiezingsfeuilleton* alvast gefatsoeneerd en voor weblogplaatsing geschikt gemaakt. Ik heb hier en daar lopen leuren met het feuilleton en dat merkte ik meteen aan het aantal bezoekers, het waren er zo’n veertig meer dan doorgaans.

26-02-06. Ten behoeve van *Sabbatical* heb ik een *Douceur de l'écriture* al voor 24 pagina's gevuld met aantekeningen, invallen, namen en ander onontbeerlijks. Ik ben bang dat ik bovendien een beetje research moet gaan doen en daar ben ik geen liefhebber van. Toen ik lang geleden van plan was een politieke satire te gaan schrijven (wat uitmondde in de *Verkiezingsblog*) werd er net als nu campagne gevoerd. Ik besloot me gedegen te documenteren. De videorecorder legde verkiezingsspotjes vast, debatten, Journaalitems – in totaal een uur of vijftien. Ik knipte elk relevant bericht uit de krant en ik wachtte met kijken en lezen totdat ik aan die politieke satire ging beginnen. Maar toen het zover was dacht ik: ja zeg, ik ga daar vijftien uur verkiezingsflauwekul bekijken en een opbollende knipselmap doorspitten. De videobanden overgetapet en de knipsels ongelezen weggegooid.

27-02-06. Behalve van het doen van research ben ik geen liefhebber van het maken van een schema. Tegen de tijd dat ik de dop van de vulpen haal heb ik het verhaal goeddeels in mijn hoofd zitten. Ik maak natuurlijk wel aantekeningen (een globale indeling van de hoofdstukken en dat soort zaken) maar een uitgewerkt schema? Ik heb het idee dat ik daarmee het boek al vastleg voordat het geschreven is, terwijl de ervaring leert dat je tijdens het schrijven soms een heel andere weg inslaat. Je mag je dan niet laten weerhouden door een schema. Maar wat voor jezelf duidelijk is, is dat voor een ander niet altijd. Zo had mijn redacteur in het geval van *Zoute griotten* geen duidelijk beeld van het tijdsverloop. Toen heb ik achteraf een schema gemaakt en hier en daar tijdsaanduidingen ingelast.

01-03-06. Als je denkt: het kan niet gekker, vergis je je meestal. In oktober mailde een redacteur me: 'Schroom niet een verhaal ter lezing aan mij op te sturen.' Ik antwoordde haar dat ik in januari aan *Sabbatical* zou gaan werken. Op 2 februari zond ik het eerste, voorlopig voltooide hoofdstuk. Na een week of drie vroeg ik per mail of het was aangekomen want de tijd van ontvangstbevestigingen ligt achter ons. Ze antwoordde afgelopen maandag dat het op de 'uitgevrij' druk was en dat ze het voor 7 maart hoopte te lezen, 'maar denk nog steeds niet

dat je manuscripten in ons fonds passen'. Ik herinnerde haar eraan dat ik slechts aan haar verzoek voldaan had en dat verzoek herinnerde ze zich toen weer – in een qua interpunctie onbeholpen mail. Zo iemand noemt zich dan literair redacteur.

03-03-06. Donderdag was ik een paar uur op Texel. In Den Burg liep ik langs café In Den Grooten Slock. In december 1980 zat ik er te schrijven. De waard zag dat en zei: 'De grootste schrijver van Nederland zit hier!' Hij bedoelde Jan Wolkers, die er net was komen wonen. De volgende dag fietste ik op hem af, belde aan, vroeg Karina naar Jan en maakte een praatje met hem. (Leuke geschiedenis voor een feuilleton, zal in mijn archief naar het manuscript speuren.) Wolkers toen een kwieke aanstaande vader van 55, nu een broze man van 80. In 1980 fotografeerde ik de etalage die boekhandelaar Theo Timmer vol Wolkers gestopt had. Gisteren maakte ik met Theo een halfurig praatje over de bejaarde kunstenaar – ook nu had hij zijn etalage gevuld met Wolkers. Stom – geen camera bij me.

05-03-06. Op 23 februari kocht ik de omvangrijke cd-box *Neerlands Hoop in Bange Dagen*, met het complete elpee-oeuvre. Het is niet altijd prettig om met jeugdsentiment geconfronteerd te worden maar in dit geval was het dat wel. Momenteel luister ik naar hun meesterwerk *Neerlands Hoop Express* uit 1974, een superieur samengaan van cabaret en rock-'n-roll. Wat een geluk om in de middelbareschooltijd hieraan blootgesteld te worden want voordien en nadien werd zoiets niet vertoond. *Quo Vadis, (Doe) De Hoop, De hijger, Geld* (wat harmoniëren Bram en Freeks stemmen daarin prachtig!). Op 16 november 2004 zat ik in het Compagnie Theater op de eerste rij bij *Neerlands Hoop in Memoriam*, een eerbetoon aan Bram Vermeulen. Freek plus de intellectuele Thé Lau en Jan de Hont en diverse gasten. *Quo Vadis* live – hup, nekharen overeind. In mei komen de dvd's!

07-03-06. Alles, zelfs *Sabbatical*, moet vandaag wijken voor de verkiezingen. Aan het geven van een stemadvies valt niet te ontkomen. In Buisdorp zit het wel goed: de opkomst ligt er

doorgaans iets boven de 100% en de meeste Buisdorpenaren weten wel zo'n beetje of ze een stem moeten uitbrengen op het Volksdemocratisch Landsbelang van mr. Wijnand Dommès de Gil of op de door Roelof Klaroen geleide Partij van de Waarheid. Maar er zijn ook lezers van dit weblog die niet in Buisdorp woonachtig zijn en die in gebieden waar deze partijen niet aan de verkiezingen deelnemen hun leefklimaat of biotoop hebben. Waar moeten zij op stemmen? De een z'n kop staat ze niet aan, de ander stinkt zelfs vanaf het affiche uit z'n bek. Voor alle kiesgerechtigde twijfelaars en weifelaars van buiten Buisdorp volgt hier mijn stemadvies: STEM!

11-03-06. Mezelf eindelijk bij de nekharen gegrepen en het eerste en derde hoofdstuk/deel van *Sabbatical* kritisch bekeken – een hoop verbeteringen aangebracht. Ik vind het doorgaans wel prettig een eigen tekst te herlezen. Vorig jaar bijvoorbeeld *Zoute griotten* weer gelezen, het boek beviel me nog steeds. Niet iedereen herleest zijn eigen werk graag. Op 12 maart 1997 was ik als verslaggever op *BulkBoek's Dag van de Literatuur*. Ik woonde een sessie van leerlingen met Maarten 't Hart bij. Ik vroeg hem of hij zijn werk herlas. Hij moest er niet aan denken, dan zou hij dingen tegenkomen die hem niet bevielen. Jan Wolkers verkondigde ooit (ik meen ergens in de jaren zeventig) in een interview dat hij zijn werk jaarlijks integraal herlas. Zou hij dat ook graag gedaan hebben als hij de boeken van Maarten 't Hart geschreven had?

14-03-06. Vanavond Boekenbal! Schrijvers die naar het Boekenbal gaan horen erbij, en daarom zijn schrijvers die er niet in komen beklagenswaardig. Geweigerden wijken uit naar het alternatieve Boekenbal, er zijn er die ook daar niet welkom zijn. Voor het Boekenbal van 2002 ontving ik twee kaartjes. Maar in de maanden na het uitkomen van *Zoute griotten* was mijn verbazing over de zeldzame combinatie van desinteresse en ondeskundigheid die ik bij uitgeverij Anthos aantrof omgeslagen in verbittering. Ik kwam geregeld in Amsterdam en in de buurt van het uitgeverspand maar geen denken aan dat ik er binnenstapte om gezellig een praatje te maken. In maart 2002 had ik zelfs geen zin om mensen van die uitgeverij op het

Boekenbal tegen te komen. En dus ging ik gewoon niet. Sommige schrijvers komen er niet in, anderen willen er niet in.

15-03-06. Dit weblog was maandag jarig. In het eerste bestaansjaar waren er 13.316 (wat mij betreft letterlijk en figuurlijk) unieke bezoekers, die tezamen 35.474 pageviews voor elkaar kregen. Er zijn momenteel tegen de 200.000 woorden te lezen, wie dat te weinig vindt kan er nog eens zo'n 100.000 op www.buisdorp.com vinden. Wat anderen bloggen is wat mij betreft prima, zelf ben ik van voor de oude stempel en schrijf niet ff maar even. Ik verwelkom reacties maar wie bij herhaling flauwekul toevoegt mag niet meer meedoen: die devalueert de reacties van anderen. Voor een schrijver is een weblog een uitkomst. Je kunt ongelimiteerd verbeteringen aanbrengen, als een pottenbakker met eeuwig kneedbare klei. Terwijl Harry Mulisch op het Boekenbal de polonaise leidde, plaatste ik een verbeterde versie van het eerste hoofdstuk van *Sabbatical*, dat aardig aansluit bij het Boekenweekthema.

18-03-06. Mijn eerste schrijfmachine was een van school geleende Olympia Traveller die ik als redacteur van de schoolkrant nodig had. Daarna volgde een gekochte Hermes Media III (met een prachtige letter) – eveneens een mechanische schrijfmachine. Ik typte er met twee vingers op: ik kon het met tien, maar met je pink zet je minder kracht dan met je wijsvinger en dat is van invloed op de druk die de hamertjes op het papier uitoefenen. Van mijn onophoudelijke soms nachtelijke typen kreeg de benedenbuurman hoofdpijn. Hij herademde toen ik een redelijk stille Brother CE 50 elektronische schrijfmachine kocht. Het was een dure hobby: je moest er linten voor kopen die niet al te lang megingen, en daarnaast correctielinten. Pas toen ik een computer kreeg typte ik weer met tien vingers, ik leerde het mezelf opnieuw met het programma *TempoType*.

21-03-06. Ik was een jaar of tien en op het flesje 7UP stond: 'You like it, it likes you'. Ik wist hoe je dat moest uitspreken en wat het betekende. Mijn Engels was toen al bijna in orde, mede dankzij het lezen van *Arendsoog* en *De Nachthavik*.

Frans was een ander verhaal. Mijn moeder had een tijdje op de Franse ambassade gewerkt en ze volbracht een *Cours de Langue et de Civilisation Française*. Maar mijn Frans werd niks. Ik kan goed Frans spreken, in de zin van ‘uitspreken’ – maar heb dan geen idee wat ik zeg. Daar gaat binnenkort verandering in komen. Want vanwege de muzikale Boekenweek kocht ik behalve de Jacques Brelbiografie van Anthierens een juweel van een liedtekstuitgave in twee talen. (Altijd gedacht dat *Ne me quitte pas* wilde zeggen dat Brel niet tegen kietelen kon.)

30-03-06. Vandaag gaat er een nieuw feuilleton van start, een *Soepfeuilleton*. Het is voortgekomen uit het manuscript *Soep* (heb het betreffende Wordbestand Valentijnsdag 2000 het laatst veranderd), dat uit 50 (korte) hoofdstukken bestaat. Ik heb een aantal passages geschrapt en enkele andere samengevoegd, het zijn daardoor 33 dagelijkse afleveringen geworden. Een van de hoofdstukken had ik in 2001 al bewerkt tot een voorpublicatie op mijn website. Een desbetreffende print vond ik terug, zodat ik die bewerkte versie kon gebruiken voor het feuilleton. Voor dit weblog had ik eerder al twee fragmenten uit *Soep* tot blog herschreven (een rechtbankscène en de kringloopliposuctie). *Soep* was destijds bedoeld als een van de vervolgen op *Zoute griotten* en uit die roman zijn dan ook twee *Soep*personen afkomstig. Hoofdpersoon Evert Huis is hier de verteller, meneer Mortifa speelt een belangrijke rol als post-rondbrenger.

31-03-06. De komende tijd zal er weinig komen van schrijven aan *Sabbatical*: er zijn dringende andersoortige schrijfverplichtingen. Op 19 mei aanstaande mag ik op Radio West weer twee uur ongecontroleerd mijn gang gaan, als gastpresentator van het programma *Hot Talk*. Dat betekent sketches schrijven en muziek uitkiezen en sketches en muziek timen en teksten herschrijven en nog een paar keer herschrijven en minimaal driemaal repeteren met Esther en Hans. Het thema zal dit keer zijn: *Vakantie in Buisdorp* maar Buisdorp zien we ruim, dus ook markante inwoners uit de randgemeenten Bokkerzwaag, Vrouwezeeghe, Zeevenslooten en Grooterwaal kunnen aan bod

komen en uitstapjes over de grens liggen eveneens binnen de mogelijkheden (want the sky is the limit bij live radio). Er zal piano en gitaar gespeeld worden, er kan gezongen worden – maar gelukkig voor de eventuele luisteraars niet door mij.

02-04-06. Het is nu definitief lente: het regent gestaag. De eerste aprildag gevuld met vier afleveringen van *Charmed* en acht van *MASH*, en tegelijkertijd nagedacht over de invulling van de *Hot Talk*uitzending op Radio West. Het is pas op 19 mei, maar het is niet verstandig het schrijven uit te stellen tot een week voordien. Terwijl ik dvd keek kwamen er ideeën bovendien. Het waren er te veel om te onthouden en dus pakte ik er een notitieblok bij en schreef de invallen op. Later hevelde ik ze over naar de pc. Ruwe versies bedacht van acht sketches, met bijpassende muziek. Soms kom je door het onderwerp van een sketch op het idee voor een nummer, soms vormt een nummer de aanleiding voor een sketch. De gesproken onderdelen worden door muziek omlijst, dat wordt nog een hele studie.

03-04-06. Ook gisteren vier afleveringen van *Charmed* en acht van *MASH* gezien, maar in de ochtenduren nuttig bezig geweest met het bewerken van de *Soepfeuilleton*teksten. Ik had het betreffende *Soep*manuscript versie 2000 (ik bedoel het jaar 2000, niet de 2000ste manuscriptversie) in 33 stukken gehakt en die moesten nog gefatsoeneerd worden. Ik kwam erachter dat ik niet zozeer moest strepen als wel strepen verwijderen. Oorspronkelijk schreef ik de tekst in WordPerfect (dat doe ik nog steeds als het om de eerste pc-versie gaat, leg andere keer wel uit waarom) en vertaalde die naar Word. Als je de Wordtekst op het scherm of geprint hebt is er niets aan de hand, maar op de beheerpagina van Web-log.nl zie je dat er afbreekstreepjes in sommige woorden zitten. Dan staat er bijvoorbeeld to-ma-ten-pu-ree – en al die streepjes moeten weg. Dom monnikenwerk.

04-04-06. De ene keer krijg je ideeën in de schoot geworpen, de andere keer liggen ze in de brievenbox. Ik was aan het nadenken over sketches voor de aanstaande *Hot Talk*uitzending

op Radio West en vond in de brievenbox een kaartje van een helderziende professor. Zou het iemand zijn met paranormale gaven die besloten had voor de zekerheid een opleiding tot professor te gaan volgen? Of een professor die de universiteit gedag had gezegd om via zijn gaven aan de kost te komen? Deze professor was de minste niet. (Dat kan ik weten want ik verzamel de kaartjes die regelmatig huis aan huis en dus ook bij mijn huis bezorgd worden.) Hij zorgt voor ‘onmiddellijke terugkeer van iemand die U verlaten heeft’ en heeft maar liefst ‘20 jaar ervaring in relatie en liefdesproblemen’. Vandaar dus zijn ‘100% garantie’.

05-04-06. Er gaat vandaag flink geschreven worden: ik wil een stuk of twintig komende feuilletonafleveringen onlineklaar maken en ideeën voor elf sketches voor de *Hot Talk*uitzending (19 mei) op Radio West uitwerken. Tussen de bedrijven door moet ik de visite vermaken: sinds vorige week donderdagavond heb ik logeerkat Loekie over de vloer. Hij was hier een halfjaar geleden voor het laatst maar had meteen zijn draai gevonden. Poes Duimpie gaf hem een welkomstlik over zijn neus en poes Gregor sloeg hem op afstand ongeïnteresseerd gade, wat zij sindsdien is blijven doen. De vorige keer hield Gregor zich gedurende de logeerpartij van Loekie voornamelijk boven op de tv gedeisd, nu beweegt ze zich vrijer om de vreemdeling heen. Loekie zelf waardeert de vele maaltijden die ik serveer en rent de negentienjarige Duimpie enthousiast achterna de trap op en af.

10-04-06. Het viel al niet mee om alle terechte media-berichtgeving te volgen, toch de tijd genomen voor een boek. Lang niet herlezen: *Een circusjongen* (1975). Een krankjorume geboortescène, gein met een doodkist en met een ongewenste gebakleverancier, een zwarte, bezeten duizend-en-één-nachtachtige vertelling over Reve als vrachtautochauffeur en als welkome gast aan het Hof. Plus die ongeëvenaarde somberheid: ‘Soms, heel kort, was ik gelukkig, of meende ik het te zijn, als ik mij poogde te wijden aan de liefde voor iemand, aan wie ik mijn geheim weerloos had toevertrouwd, maar ook dit schaarse geluk verging.’ Raaskal, de opvatting

van Mulisch en anderen dat het na *De Avonden* bergafwaarts ging. Zij hebben *Moeder en Zoon* niet gelezen, *Oud en Eenzaam*, *Het Boek van Violet en Dood* et cetera. Naar de ramsjwinkel voor het *Verzameld Werk*: onnavolgbare literatuur voor weinig geld!

11-04-06. Joop zorgde voor Gerard maar wie zal er straks zorgen voor diens werken van letterkunde? Ik bezit van het meesterlijke *Op weg naar het einde* drie edities. Een gebonden uitgave van Van Oorschot uit 1983. De advertentie ervoor achterop *Tirade* 389 juicht dat het boek ‘geheel opnieuw gezet’ is en ik streepte dan ook een stuk of twintig beschamende zelffouten aan. ‘Storbui’, ‘gesusd’, ‘neurieën’, ‘honder kilometer’. Enzovoorts. In 1999 verscheen het tweede deel van het inmiddels verramsjte *Verzameld Werk*, met daarin een vlekkeloze editie van *Op weg naar het einde*. Tegenwoordig is het werk van Reve ondergebracht bij heruitgeverij De Bezige Bij, en dat is geen verbetering. In 2001 verscheen daar de 25ste druk van *Op weg naar het einde*. Al op de eerste pagina een zelffout, op pagina 56 rijdt de HMW-bromfiets 551 km per uur!

12-04-06. Ik heb Gerard Reve eenmaal ontmoet, op 12 maart 1997 tijdens *BulkBoek's Dag van de Literatuur* in mijn woonplaats Den Haag. Ik lunchte met Bart Chabot in de artiestenkantine, die door Gerard en Joop de betreden werd. Weldra zag ik mijn kans schoon. Ik haalde het die ochtend gekochte exemplaar van *Brieven aan Matroos Vosch* tevoorschijn en meldde me bij de afzender ervan. Ik vroeg hem of hij het prachtige boek wilde signeren en reikte behulpzaam een balpen aan. Het was geen kroontjespen, dus Reve raakte er wat schichtig van. Hij zei: ‘Ik zet erin *Voor Martin, met de liefste wensen van Gerard Reve*.’ Korte pauze, en toen: ‘Bekend van radio en tv.’ Ik zei: ‘Ik herkende u meteen van de radio!’ Matroos Vosch wilde me weg hebben maar ik vertrok pas toen ook hij gesigneerd had.

13-04-06. Gisteren bezocht ik voor een reportage de prachtige nieuwe bibliotheek van kustgemeente Egmond aan den Hoef. Bij binnenkomst stuitte ik op een tafeltje waarop een aantal

werken van Gerard Reve was uitgestald, benevens een A4'tje waarop diens heengaan beschreven werd. De directeur gaf toe dat het een wat shabby bedoening was. Ze had het liever zo fraai aangekleed als die Amsterdamse boekhandel, waar een stemmig lint de boeken van de betreurde sierde. 'Kunt u niet een Mariabeeld op de kop tikken?' De directeur hield het voor mogelijk dat dit te realiseren was: in de gemeente heerste katholicisme. Het was na de Revehause van de afgelopen dagen een dorre bedoening op tv. We waren verwend met uitzendingen waarin vele ongeziene beelden vertoond werden. Ik voel wel wat voor een Revekanaal waarop continu aandacht aan de schrijver besteed wordt.

14-04-06. Dat de laatste rustplaats van Gerard Reve de komende jaren het doelwit zal zijn van lezers die hun idool eer willen betonen is evident. Maar na het zien van *NOVA* kreeg ik het vermoeden dat men er in Machelen een soort literair Bobbejaanland van wil maken. De burgemeester legde de link tussen bedevaartgangers en middenstand, inzonderheid de horeca. Een glunderende wethouder ('schepen') meende dat een naar Reve vernoemde straat er wel in zat. En een standbeeld? informeerde Tonko Dop likkebaardend. Waarom ook niet, filosofeerde de wethouder. Dat wordt zaterdag wat. Intussen zijn de weekbladen verschenen. Voor de Reveliefhebber is *Vrij Nederland* het interessants. Daarin staat de laatste, in 2004 door Rineke Dijkstra gemaakte officiële foto van de schrijver, die bij toeval in de lens kijkt. Een prachtig, sereen portret. De volksschrijver lijkt op de volkskomek Willy Walden.

15-04-06. Het zesde en laatste deel van het *Verzameld Werk* van Gerard Reve bevat veel snoepjes om van te smullen. Het deprimerende gedicht *Bioscoop* (1940) bijvoorbeeld, had als motto voor in *De Avonden* opgenomen kunnen worden. En dan de *Brief uit Huize Algra*. Die kenden we toch al uit *Nader tot U?* Ja, tot op zekere hoogte: alleen voor wat betreft de passage over de landkruiser. In het VW gaat het nog een tiental pagina's door. In het gedicht *Het zorgeloze kunstenaarsvolkje* (opgenomen in *Archief Reve 1961-1980*) beschrijft Reve het

ongemak dat Pamphylia aan haar ‘kutwerk’ heeft. In de *Verzamelde gedichten* (Van Oorschot, 1987) heeft de auteur het scabreuze kutwerk veranderd in ‘gleufje’. In het VW is het kutwerk in ere hersteld. (Het is voor de liefhebber uiteraard van belang beide varianten te bezitten. Doe nooit wat weg!)

16-04-06. Het was een waardig en ontroerend afscheid. Geen Zeeverkenner of Zusters van Liefde maar desondanks een keurige katholieke begrafenis. Van heinde en verre waren ze gekomen want hij was een schrijver met wie de vele lezers een band hadden. Niet slechts huisvrouwen die zwijgend haar plicht doen en moeders van kinderen maar talloze vogels van uiteenlopend pluimage en alle gezindten. Een pastoor die aan Gerard Reve gewaagd was. Joop Schafthuizen met een door verdriet getekend gezicht. Teigetje en Woelrat afzijdig tegen de kerkmuur leunend. Een aangedane Erwin Mortier. Een oud geworden Hugo Claus (en een evenzeer oud ogende Jef Geeraerts). Terwijl ik dit schrijf leest de volksschrijver vanaf cd *De Avonden* voor. Er is D.V. voor jaren te lezen, te kijken en te luisteren. (Tot zover de reeks overdenkingen naar aanleiding van het overlijden van Gerard Reve.)

18-04-06. Ik zat achter de pc en de muziek kwam bij de burens vandaan – al is muziek misschien geen correcte benaming voor het gestamp. Ik dacht om halfeen ’s nachts: het zal zo wel over zijn maar pas om halfvier was het zover. Tweede Paasdag om tien uur eruit en na wat ochtendlijk getalm ’s middags in actie gekomen en verdergegaan met het schrijven van sketches voor de *Hot Talk*uitzending van 19 mei op Radio West. Omdat ik ook nog zo’n twee uur werk zou hebben aan de transcriptie van een interview mezelf geen rustpauze gegund. Ik kreeg de eerste versie van het draaiboek/script tegen halfnegen af en was daarna zoals voorzien een kleine twee uur met de transcriptie bezig. Daarna de eerste versie van de *Hot Talk*tekst vluchtig doorgenomen – het zijn een kleine 8000 woorden geworden.

21-04-06. Afgelopen dinsdag had ik de eerste versie geprint van het draaiboek/script van de uitzending van *Hot Talk* op Radio West (19 mei). Door hardop de teksten te lezen (en de

duur van de diverse muziekintermezzi erbij op te tellen) timede ik wat ik tot nu toe had: aan beide uren moest nog wat worden toegevoegd. Het kwam dus goed uit dat kompaan Hans Ruitenbergh, die vele stemmen in zich heeft en die ik slechts woorden in de mond hoef te leggen, me smeekte om een Revepersiflage te mogen voordragen. Als ik zo'n verzoek krijg ben ik natuurlijk niet te houden. Binnen een halfuur had ik een pastiche af: de missing link tussen *Lieve jongens* en *Een circusjongen*. De tekst zal ik met de kroontjespen overschrijven en aan verzamelaars aanbieden: het leven wordt wel duurder maar niet goedkoper.

24-04-06. Het was zondagochtend tamelijk fris, te fris om in een T-shirt te gaan hardlopen, vond ik. Een koukleum, ik? Vergeleken bij Marcel Proust allerminst. Ik herinner me uit een biografie de anekdote over het huwelijk van zijn broer Robert. De schrijver voelde zich niet helemaal in orde maar verscheen toch in de kerk: gekleed in vele lagen truien waar overheen hij drie jassen had aangetrokken. Onderweg naar zijn plaats hield hij bij elke rij halt om zijn gezondheidsomstandigheden toe te lichten. (Zijn moeder werd per ambulance naar de kerk vervoerd.) In de Diesbachbiografie een fraai beeld van de schrijver aan het werk: 'gedrogeerd door cafeïne en rillend onder een driedubbele laag jaeger ondergoed, plus vijf wollen dekens en drie donzen dekbedden'. Ik las de passage op bed, in een T-shirt en met het dakraam gedeeltelijk open. Behaaglijk.

25-04-06. De Grote Drie hadden niet onmiddellijk succes. *De Avonden* bezorgde Reve veel heisa maar weinig inkomen. Van de opbrengst van *Conserve* kon Hermans niet stil gaan leven en met *Archibald Strohhalm* (later *archibald strohhalm*) ging het ook niet denderend – vandaar dat Mulisch de voorkeur geeft aan schrijvers die hortend en stotend op gang komen en uiteindelijk wereldroem vergaren. Groter dan deze Grote Drie is Marcel Proust – althans buiten Nederland. Zijn opkomst was nog veel moeizamer. Bij het zoeken naar een uitgever stelde hij gegadigden in het vooruitzicht dat hij zelf de druk- en publiciteitskosten voor zijn rekening zou nemen. Zo verscheen het eerste deel van *A la Recherche du Temps Perdu* als een

veredelde uitgave in eigen beheer. Het in maart 1913 betaalde voorschot (door de auteur aan de uitgever!) bedroeg 1750 franc, tegenwoordig zo'n 5000 euro.

27-04-06. Vanmiddag hebben we (Esther, Hans en ik) een eerste repetitie. We zijn er vroeg bij, de uitzending van *Hot Talk* (op Radio West) is pas op 19 mei. Zo'n gezamenlijke lezing biedt de mogelijkheid het materiaal wat nauwkeuriger te timen dan bij een solovoordracht door de schrijver. Ik ontdekte dat de eerste versie van het draaiboek/script wat aan de korte kant was en daarom laste ik in het tweede uur een item in over de Buisdorpse Bongo Boys, een tamelijk absurdistische tekst (veel gekker kan ik het niet bedenken) over een 'legendarische' sixties band die een reünieconcert geeft in de Dorpsgehoorzaal – het eerste optreden (in 35 jaar) sinds de dood van de befaamde bongospeler Bas 'Bongo Boy' Bambergen, die vervangen wordt door zijn zoon Barend 'Little Bongo Boy' Bambergen. (Voor dat concert zijn nog voldoende kaarten verkrijgbaar.)

04-05-06. Het was gisteren nog een sunny afternoon toen ik in de auto stapte en op weg ging naar Ray Davies in Concert. Ik ga altijd maar bijtijds op pad: het optreden in Vredenburg zou om kwart over acht beginnen, rond zes uur zaten we al op de Utrechtse baan. In dit geval hield mijn bijtijds zijn verband met de vrije plaatskeuze: als we de zaal vroeg betraden zat er wellicht een vooraanstaande staanplaats in. Ook wilde ik vroeg zijn omdat ik Utrecht nog niet in mijn genen heb zitten, qua parkeren. Het was vijf over zes en we reden stapvoets over de Utrechtsebaan. Twee uur later reden we nog steeds stapvoets. Uiteindelijk om kwart voor negen de zaal in, waar Ray Davies halverwege *Sunny Afternoon* was, waarna *Dead End Street* werd ingezet. Dat maakte de reisvertraging goed.

07-05-06. Poes Gregor is sinds een aantal dagen krols. Ze uit dat door klagerige geluiden te maken. Als ik in haar nabijheid ben kan ik wijze woorden van troost spreken en een aai uitdelen, als ik naar boven vertrek om te gaan slapen wordt dat lastig. Zij vindt dat ook lastig, en begint met name op dat moment klagerige geluiden te maken. Ze is van huis uit

bedeesd en afstandelijk en heeft ondanks haar acht jaar (ik onttrok haar anderhalf jaar geleden aan het asiel) waarschijnlijk nooit op schoot gezeten – dat vindt ze niet prettig. Optillen idem dito. Maar bij krolsheid neemt ze een ander standpunt in. Krolse katten willen eruit, Gregor niet. Ik had haar op de arm toen er aangebeld werd en ik buurvriendin Esther binnenliet. Onmiddellijk gingen haar (Gregors) nagels in mijn vlees. Betadine! Pleisters!

13-05-06. Mijn donkergroene Peugeot 106 1.4 XR uit 1997 heeft een dak dat opengeschoven kan worden. Dat heb ik wel eens gedaan. Als ik dan rond de tachtig reed voelde ik het in mijn oren suizen als in een stijgend of dalend vliegtuig, bovendien ging het ten koste van de hoorbaarheid van de muziek. Gisteren kwam ik op het idee ook het raam een tikkie te openen, waardoor er buitendruk bij kwam, of hoe heet dat. Geen last van de oren en dus zonovergoten waar mogelijk met 120 kilometer per uur richting vissersdorp Urk. Op de terugweg werd ik overmoedig en reed niet alleen met opengeschoven dak en de elleboog lui uit het geopende raam maar met ook nog het geopende passagiersraam. Door de windcirculatie vloog al het losliggende papier me om de oren. (Ook nog flink verbrand.)

17-05-06. Terwijl ik dit schrijf is de tweede termijn van het Kamerdebat aan de gang; de wijzers van de klok vallen over een paar minuten samen. Ik moest af en toe denken aan lang geleden. Ook toen was ik al een gretig lezer. Ik zou over een tijdje twaalf jaar worden en dan nog een jaar moeten wachten op toetreding tot de afdeling dertien jaar en ouder van de bibliotheek. Ook toen was ik al ongeduldig. Tegenwoordig is een jaar zo om, rond mijn twaalfde leek het een eeuwigheid te duren. De lidmaatschapskaart werd nog met de pen ingevuld. En kon dus ook met de pen vervalst worden. Ik veranderde mijn geboortjaar van 1958 in 1957. Toen ik aan een nieuwe kaart toe was werd dat onjuiste jaar huppekee overgenomen door de bibliothecaresse. Maar stel dat het uitkomt?

18-05-06. De komende dagen zit balkonzonnen er niet in. Toen het een paar dagen geleden nog zonovergoten was wierp ik in de keuken door de luxaflex een blik naar buiten omdat ik de platte tongval van een buurvrouw hoorde. Er zijn mensen die om wat voor reden dan ook een minder prettig ogend postuur hebben. Het voordeel van kleding is dat je de stulpingen tot op zekere hoogte kunt camoufleren. De volvette buurvrouw denkt daar anders over. Zij perst zich in een minirok die helaas niet strak genoeg zit als zij zich over de reling buigt om met een benedenbuur lulpraat uit te wisselen. Toen ik door de luxaflex blikte werd ik blootgesteld aan haar aan de oppervlakte gekomen bilpartij waartussen mogelijk een string ingeklemd zat. Ik wilde eten gaan bereiden maar besloot het avondmaal uit te stellen.

19-05-06. In juni 1994 was ik op de dag dat ik in Leiden een marathon moest lopen grieperig. Als ik lag, zat of stond voelde ik me rillerig en beroerd. Onderweg naar de start slikte ik met een slok energiedrank een aspirientje weg. Op het moment dat ik ging hollen verdween de grieperigheid en ik finishte in een acceptabele tijd (3 uur, 26 minuten, 50 seconden). Vanavond is de rechtstreekse uitzending van *Hot Talk* (Radio West) en ik voel me grieperig. Het begon woensdagavond met keelpijn waar bij het donderdagochtendontwaken rillerigheid bij kwam. Normaal gesproken gaat het bij mij zo dat de keelpijn verdwijnt en dat rillerigheid en koorts het voor het zeggen krijgen, maar de keelpijn houdt aan. Donderdagmiddag mailde radiokompaan Hans dat het niet goed met hem ging. We vormen samen twee uur lang een ziekenomroep.

20-05-06. Opdracht volbracht. De uitzending van *Hot Talk* op Radio West zit erop en mijn zieke lichaam verlangt naar zijn bed. Voordat het begon was ik beroerd en erna ook maar tijdens de uitzending sprak het plichtsbefes en probeerde ik zonder te raspen, te rochelen of luide te hoesten de teksten in de microfoon te krijgen. Toehoorders in de studio vonden dat het goed gegaan was – ik maakte maar een enkele domme fout (door een tekstregel op te zeggen die Hans in zijn rol als professor Bomba had moeten zeggen). Het was even impro-

viseren: er was een onuitgeschreven telefonisch interview met straatnieuwsverkoper Robert en dat was een aanslag op het schema, waardoor een muziekstuk voortijdig weggedraaid moest worden. Maar alles kwam goed dus ik kan tevreden met aspirine onder de wol. Zie ook de blog met het script.

31-05-06. Vroeger kocht ik dure paraplu's maar die raakte ik kwijt. Het waren van die gevallen van het formaat wandelstok, waar je op kon leunen als het droog was. Als ik naar school ging had ik er vaak een paraat, zodat iemand me John Steed ging noemen. Wanneer we bij het wisselen van de lessen in de regen van het hoofdgebouw naar de dependance liepen, stak ik degenen die in mijn buurt liepen ongemerkt zowat een oog uit. De tijd van dure paraplu's is voorbij. Bij Blokker koop je voor 3 euro een inschuifbare die je pas na een week of drie hoeft weg te gooien, als het behalve geregend ook gewaaid heeft. Gisterochtend moest ik een nieuwe hebben. Ik lette niet op wat ik kocht en liep even later onder een paraplu waarop jonge katjes waren afgebeeld.

01-06-06. Ik wilde *Six Feet Under* gaan kijken (er is een nieuwe dvd-speler in huis) maar toen het schijfje werd ingelezen belde mijn moeder op. 'Kom je ook? We moeten er voor achten zijn.' Plus tranen. Ik nam een slok Senseo en haastte me naar de auto. Mijn moeder stond voor de deur te wachten, mijn zus kwam een minuut later voorgereden. We stapten in en reden naar de dierenarts. Hond Billy (bijna zeventien jaar) lag sinds anderhalve dag vergeefs aan het infuus. De dierenarts tilde hem op de behandeltafel. Billy keek me aan, ik voelde tranen opkomen. Had het geen zin meer? Het had geen zin meer. De dierenarts injecteerde een blauwige vloeistof. Billy moest gaan slapen maar bleef wakker. Nog een injectie. En nog een. Toen pas hielden ademhaling en hartslag op. Weer waren er tranen.

02-06-06. De dierenarts die Billy had laten inslapen vroeg de volgende middag attent hoe het ermee ging. Ik was opnieuw over de vloer, ditmaal voorzien van poes Duimpie – negentien jaar maar als ze de trap op rent hou ik haar niet bij. Duimpie

liet zich in de draagbak tillen en protesteerde even toen ik haar het huis uit droeg maar ging onderweg in de auto rustig slapen. De dierenarts bekeek haar gebit. Dat was niet veel soeps: tandsteen en ontstekingen, daar moest aan geopereerd worden. Was dat een probleem, gelet op haar status van bejaarde poes? Nee, niet noodzakelijk. Wel was er wat hartuis gaande, waar de cardioloog eens naar zou moeten kijken. De tandsteenverwijdering staat voor volgende week vrijdag gepland, de dag ervoor worden poes Gregor (acht jaar) haar voortplantingsmogelijkheden ontnomen. Benieuwd of ze dat wel wil.

09-06-06. De eerste van de twee dierendagen is gunstig verlopen. Het lukte me poes Gregor in de draagbak te wurmen. Ze draaide zich meteen om en begon tegen het deurtje te duwen dat ik dicht probeerde te duwen – ik was zowaar iets sterker. Onderweg naar de dierenarts ontsnapten haar geluiden van ontstemming maar het moest nu eenmaal gebeuren. Ze kwam uit de draagbak gekropen en liet zich door de dierenarts onderzoeken. Ze ging de draagbak weer in en ik vertrok naar huis. Ze kon om halftwee, ontdaan van voortplantingsmogelijkheden, opgehaald worden. De narcose was toen al aardig uitgewerkt: er kwamen weer geluiden van ontstemming uit de draagbak. Thuis waggelde ze rond maar begon al gauw te zeuren om voedsel. Om zes uur kreeg ze dat, Duimpie vanaf toen niet meer: haar breng ik over een uurtje naar de dierenarts.

10-06-06. De tweede (en voorlopig laatste) dierendag was een groot succes. Poes Duimpie probeerde door me te wekken een ontbijt af te dwingen maar ze moest nuchter afgeleverd worden. Zonder morren liet ze zich in de draagbak tillen en vervoeren. Om drie uur kon ik haar ophalen: de gebitsreiniging inclusief trekking van een tand of twee was probleemloos verlopen. Vanwege haar hoge leeftijd (negentien jaar) en lichte hartuis was de arts voorzichtig geweest met de narcosetoediening. Bloedonderzoek wees een wat hoge creatinewaarde uit – ik zal een urinemonster moeten indienen voor nader onderzoek. Toen Duimpie om zes uur weer mocht eten ging er een massa voer naar binnen. Achtjarige Poes Gregor, de vorige dag gesteriliseerd, sprong voor het eerst van haar leven bij me

op bed en kroop onder het dekbed. Verbaasd ging Duimpie op enige afstand liggen toezien.

13-06-06. Als ik dit begin te schrijven is het maandagavond 22.25 uur, het einde van een kokende dag. De zon is verdwenen, de hitte gebleven. Vooral boven, waar geslapen zal moeten worden. Voor de webloghouders lijken de vette jaren voorbij te zijn. Ik ontving van kompaan Hannesz een statistiek van zijn bezoekersaantallen en die deed denken aan de Wall Street Crash. Ooit maakte hij deel uit van het overzicht '50 populairste weblogs', nu weten nog maar weinigen hem te vinden. Kwaliteit gaat boven kwantiteit en het zijn vast allemaal geleerden en aanstaande Nobelprijswinnaars die Hanneszeehond bekijken maar het is toch niet prettig om zo'n terugloop in de visite te hebben. In mei kwamen er per dag soms wel tachtig belangstellenden naar het Buisdorpweblog, deze maand zijn het er tachtig in vijf dagen. De rest verdween met de lentezon.

16-06-06. De aanhankelijkheid van poes Gregor kent sinds haar sterilisatie geen grenzen. Woensdagavond besloot ze ter linkerzijde van mijn hoofdkussen te gaan slapen. Poes Duimpie nam de rechterzijde voor haar rekening. Toen ik gisteren jarig wakker werd waren ze allebei afgedaald. Ik had gehoopt dat ze tijdens mijn nachtrust beneden slingers hadden opgehangen maar dat was er ook dit jaar niet van gekomen. Bij de gebakmaker een bescheiden massa hazelnootgebakjes gekocht waarvan ik er gaande de dag slechts drie verorberde. Vrij bescheiden maar ik ben de jongste niet meer. Buurvriendin Esther nodigde me uit een mimepresentatie bij te wonen. Voorwaarde was dat ik me moest voordoen als cursist. Geen probleem. Ooit droeg ik een T-shirt waarop Mickey Mouse een vinger opstak en via een tekstballon *Fuck Off!* zei. Als ik ernaar wees was ik in feite een mimer.

27-06-06. Hulde aan de jubilaris! Vlak voordat de naald erin ging zei de verpleegster dat het mijn twintigste bloeddonatie was. 'Dan krijgt u een speldje. Wilt u een speldje?' Ik zei dat ik dat speldje dan eerst wilde zien. Ze liet het zien. Het was best

een geinig speldje. Ik wilde dat speldje wel hebben. Ik ben altijd in een grommige stemming als ik bloed geef omdat ik een formulier moet invullen. Daar kan ik niet tegen. Uit balorigheid vul ik de ene keer in dat mijn bloed wel gebruikt mag worden voor onderzoek, de andere keer niet. Heb ik als vrouw ooit seksualiteiten beleefd met een Afrikaanse meneer? Ik vul nee in. ‘Dat hoeven alleen vrouwen in te vullen, meneer De Jong.’ ‘Maar zuster, ik kan toch als vrouw verkleed seksualiteiten hebben beleefd met een Afrikaanse meneer!’

02-07-06. Eindelijk kan ik deze rubriek weer vullen met waar ik haar voor bedoelde toen ik er op 1 januari mee begon: een voortgangsbericht over het werken aan de roman *Sabbatical*. Ik ben momenteel halverwege mijn vier weken vakantie en ik begon het somber in te zien. De ervaring leert dat de laatste twee weken sneller voorbijgaan dan de eerste twee en in die eerste twee was ik nauwelijks tot daadwerkelijk schrijven gekomen. Ik vulde mijn tijd voornamelijk met lezen maar kennelijk was de hersenhelft die ik bij het lezen niet nodig heb alvast aan de slag gegaan. Er kwamen ideeën op en het was eigenlijk alleen een kwestie van ervoor gaan zitten. Dat deed ik gisteravond. In 2½ uur tijd 11½ pagina’s geschreven (handschrift, in een A4-schrift). Dat krijg je als het verhaal in je hoofd zit.

04-07-06. Mijn poezen hebben momenteel gezelschap van logeerkat Loekie. Boven heb ik een waterbakje en een voerbakje voor hem neergezet. In mijn huis vind ik blindelings de weg maar dan moeten er geen inrichtingsveranderingen zijn opgetreden. Zondag tot twee keer toe in het voorbijgaan zowel drinkbakje als voerbakje omver getrapt, over het tapijt. Verder alles goed, behalve soms de hitte. Ik was ook maandag vroeg wakker (halfacht) en ging een uurtje later hollen – in het bos was dat nog te doen, qua temperatuur. En ook op het balkon was het in de zon uit te houden. Als ik me niet insmeer sla ik rood uit, als ik het wel doe verkleur ik nauwelijks. Maar de muziek en het boek betekenden genot. Het schrijven kwam pas laat op gang: ’s avonds 5½ pagina’s handschrift, in getypte vorm 1672 woorden.

06-07-06. Dat was nou ook weer niet nodig. De vorige aflevering, waarin ik de behoefte aan wat minder tropisch weer verwoordde, plaatste ik kort na middernacht. Toen ik 's morgens opstond was de zon nergens te bekennen, was de lucht vol wolken en was er regen in aantocht. Het daadwerkelijke schrijven ging pas 's avonds om acht uur van start. In een uur tijd handschreef ik vijf pagina's; het tweede deel van het tweede hoofdstuk nadert zijn voorlopige voltooiing. 's Middags had ik een video-opname bekeken. In de roman bezoekt hoofdpersoon Tom Veers, net als ik destijds, het regenconcert van The Rolling Stones op het Malieveld, in 1998. TV West bracht een geweldige impressie. Geïnterviewde concertgangers wisten zeker dat het de laatste tournee was. Acht jaar later staan de Stones op het punt hun afgebroken tour te hervatten.

08-07-06. De vrijdag begon grijs. Dat was goed voor het ochtendlijke hardlopen maar maakte het balkonzitten zinloos. In de loop van de middag ging de zon schijnen, het werd echter grijzer dan het 's morgens geweest was. Zes weken geleden had mijn moeder haar hond Billy nadat hij drie dagen vergeefs aan het infuus had gelegen moeten laten inslapen. Toen ze me opbelde lag haar andere hond, Denny, al twee dagen aan het infuus. Om kwart over vier verzamelden we bij de dierenarts, mijn eergisteren jarige zus, mijn moeder en ik. Denny was bij kennis en uitgelaten omdat hij ons zag: wild likte hij aaiende handen en gaf liefdesbeetjes die bij mijn moeder en zus tranen opwekten. Na een injectie kwam de slaap, na een tweede injectie de dood. Vanmiddag gaan we de verjaardag van mijn zus vieren.

09-07-06. Je kunt je wel voornemen om twee delen van ongeveer gelijke lengte te schrijven, in de praktijk is het afwachten of dat gaat lukken. Het verhaal kan ineens een kant uitschieten die toevoeging van vele woorden vergt, het kan zijn ook dat je met aanmerkelijk minder woorden toekunt dan je gedacht had. Maar zie: het eerste deel van het hoofdstuk *Dear Prudence* telt op dit moment 4715 woorden, het tweede deel 4791. Het derde deel staat in het teken van de dood en daar kun je maar beter niet te lang bij stilstaan en daarom hield ik het

voorlopig bij 2548 woorden. De komende dagen zijn deel vier en vijf nog aan de beurt en dan is de eerste versie van het tweede hoofdstuk – en daarmee de eerste versie van de roman – voltooid. En dan maar verbeteren.

10-07-06. Als een roman gedeeltelijk speelt in het najaar van 2001 dan kan je de elfde september niet onvermeld laten. Daarom heb ik zaterdagavond een uurtje en zondag een uur of vier voor de tv gelegen en gekeken naar videobanden die ik destijds vulde met uitzendingen van CNN en BBC World en Nederlandse Journaals. De verwarring, de gruwel, de stoere taal. *We'll smoke 'em out!* klonk het vastberaden. Over de elfde september zijn vele boeken geschreven, ik heb er een stuk of acht gelezen maar de daarin gepresenteerde feiten en veronderstellingen kun je natuurlijk niet verwerken in een boek waarin de hoofdpersoon en de rest van de wereld daar nog niet van op de hoogte kunnen zijn. Aansluitend naar *Fahrenheit 9/11* gekeken en daar niet vrolijker van geworden. Ook nog zo'n twaalfhonderd woorden toegevoegd aan het vierde deel.

11-07-06. In *Sabbatical* komt VARA's Poppala (1973) ter sprake. Ik zag in de Vliegermolen in Voorburg Country Gazette, Rory Gallagher, Ry Cooder, de Eagles, Slade en bijna Chi Coltrane (die liep weg toen de piano niet naar haar zin gestemd was). De volgende dag had ik The Who en Rod Stewart and The Faces kunnen zien. Ook trad Argent op. Wie nog meer? Het Nederlands Popinstituut had het op zijn website abusievelijk over Deep Purple, Pink Floyd en Emerson, Lake & Palmer – maar die waren er niet. Ik mailde de VARA, misschien kon hun archivaris het uitzoeken. Behalve deze research ook geschreven: 11½ pagina's handschrift, die ik overtypete en meteen verbeterde, waarmee het nachtwerk werd. Dit vierde deel kwam uit op 4425 woorden, een en twee tellen 4791 en 4715 woorden. Vandaag van start met het vijfde deel.

13-07-06. Om acht uur de telefoon: Hans. Esther en hij waren 's nachts van haar huis naar het zijne verkast en kat Loekie moest nog buiten zijn. Ik ging meteen maar een eindje hollen, zoals de laatste tijd aan de orde van de dag is. Ik zag Loekie